

Mottagare
Tekniska nämnden

Vattentjänstplan 2024 – 2035

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar förslag till ”Vattentjänstplan 2024 - 2035” och skickar den vidare till regionstyrelsen för slutligt beslut i regionfullmäktige, och att därmed ersätta ”VA-utbyggnadsplan 2018”.

Sammanfattning

Genom ändringar som inträdde den 1 januari 2023 i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV, ska alla Sveriges kommuner från den 1 januari 2024 ha en aktuell vattentjänstplan.

Beslut om antagande för en vattentjänstplan ska, i enlighet med LAV, fattas av regionfullmäktige, men planen ska dessförinnan samrådats på lämpligt sätt och i skälig omfattning med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.

Regionen har sänt ut förslag till plan för samråd under tiden 3 april -7 maj 2024 och sedan har det skickats ut för granskning under tiden 3 juli - 5 september 2024.

Regionfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva vattentjänstplanens aktualitet med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Planen är inte bindande.

Framtagande av planen är ett samarbete mellan samhällsbyggnadsförvaltningens enhet för Vattentillsyn och teknikförvaltningens VA-avdelning.

Ärendebeskrivning

Vattentjänstplanen består av en huvudrapport samt flertalet bilagor (sex stycken) som innehåller ordlista, metodbeskrivning, externt stöd från Länsstyrelsen, sammanställning av behovsbedömning, områdesbeskrivningar och den strategiska miljöbedömning som genomfördes.

Arbetet att ta fram Vattentjänstplanen är genomfört.

Vattentjänstplanen innehåller delar av det som återfinns i nuvarande VA-plan 2018, delar av delplan för Dagvatten och ersätter helt delplan VA-utbyggnadsplan.

I enlighet med de krav som LAV ställer på kommunens försörjning av allmänna VA-tjänster innehåller vattentjänstplanen olika typer av bedömningar. Bedömningen utgår från sådana områden med samlad bebyggelse, där fastigheterna har enskilda VA-lösningar. Totalt har 110 sådana områden identifierats runtom på Gotland.

Därtill har hänsyn även tagits till kriterier såsom:

1. Antal fastigheter inom respektive bebyggelseområde.
2. Bebyggelsestrycket inom området.
3. Bedömning av risk för människors hälsa (vattenkvalitet och tillgång till sötvatten).
4. Bedömning av risk för miljön med hänsyn till utsläpp av fosfor och kväve (d.v.s. risk för negativ påverkan på status för recipienten).

Den samlade behovsbedömningen utgår från en poängsättning utifrån en fyrgradig skala. Maximalt antal poäng som ett område kan få utifrån denna är 24. Höga poäng indikerar ett behov av en förändrad VA-försörjning i ett större sammanhang, låga poäng indikerar att den enskilda VA-försörjningen fungerar tillfredsställande för tillfället, eller att den är under bevakning. I Bilaga 2-4 beskrivs metoden för den samlade behovsbedömningen mer utförligt.

För att klassificera de identifierade områdenas behov av VA-försörjning har de delats in i tre kategorier. Dessa är:

- VA-utbyggnadsområde (behov av allmän VA-försörjning/eller godtagbar enskild VA-lösning, se avsnitt 5.6.1 i vattentjänstplanen, sida 17-19 samt i Bilaga 4).
- VA-bevakningsområden (tillfredsställande VA-försörjning men bevakas utifrån olika aspekter, se avsnitt 5.6.2 i vattentjänstplanen, sida 19-20 samt i Bilaga 3).
- Enskilt VA-område (godtagbar enskild VA-försörjning, se avsnitt 5.6.3 i vattentjänstplanen, sida 20 samt i Bilaga 3).

Totalt presenteras nio stycken VA-utbyggnadsområden. Under avsnitt 5.7, *Tidplan för utbyggnad av allmän VA-anläggning till VA-utbyggnadsområden* i vattentjänstplanen, sida 20, presenteras en preliminär tidplan för respektive VA-utbyggnadsområde.

Efter samråd och granskning har vissa mindre justeringar av vattentjänstplanen skett.

Efter samrådsprocessen:

Området Hellvi Sajgs bestående av 15 obebyggda tomter ska ingå i kommande utbyggnad av VA enligt Mark- och Miljödomstolens dom.

Redaktionella ändringar under avsnitten 3.1-3.3, som framgår av samrådsredogörelsen med röda markeringar.

Efter granskningsprocessen:

Tre närliggande fastigheter har lagts till VA-området på Rute Furilden.

Bedömning

Bedömningen efter samråd och granskning är att Vattentjänstplan med mindre justeringar är klar för antagande enligt 6 c § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Planen är inte juridiskt bindande.

LAV är en så kallad speciallag, vilket innebär att när en fråga regleras i LAV, så gäller dessa regler före allmänna lagar såsom skadeståndslagen (1972:207) eller kommunallagen (2017:725).

Barn- och genusperspektiv – Bedömningen är att vattentjänstplanen innehåller flera delar som är grundläggande för kommande generationer. Våra vattenresurser och allmänna VA-anläggningar måste skyddas idag och långsiktigt.

Landsbygdsperspektiv – Nuvarande bedömning ligger till grund för en uppdatering av hur utbyggnad ska prioriteras, bl.a. till landsbygden. En sådan planering säkerställer att de befintliga områden som har störst behov av VA-utbyggnad prioriteras. Genom en väl genomtänkt utbyggnadsplan kan dessutom kostnaderna hållas nere för utbyggnaden.

Ekonomisk konsekvensanalys – Det kan konstateras att Region Gotland har, liksom övriga VA-aktörer i Sverige, stora behov av utbyggnad av verk, VA-ledningar men också reinvestering av de befintliga anläggningarna. Detta tillsammans med klimatanpassning, omvärldsläget inverkan med inflation och ökade räntekostnader kommer att påverka kostnaderna för VA-utbyggnad betydligt, även här på Gotland. Ökade krav gällande bl.a. dagvattenhantering ställer i sin tur ökade krav på att säkra rätt kompetens inom Region Gotlands VA-verksamheter, vilket kan bidra till ökade personalkostnader om framtida nyrekrytering krävs.

Miljö- och klimatperspektiv- Den biologiska mångfalden utgör förutsättningen för att få livskraftiga och tåliga ekosystem som klarar av att producera tjänster, trots yttre påfrestningar som exempelvis tillfälliga föroreningar eller klimatförändringar. Produktionen av tjänster och varor gällande både den allmänna och enskilda vatten- och avloppsförsörjningen får inte riskera att överskrida ekosystemens bärformåga, det vill säga att naturen måste hinna återskapa uttagna resurser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2024-10-01

Tjänsteskrivelse daterad 2024-01-19 beslut om samråd

Samrådsredogörelse Vattentjänstplan 2024-2035

Granskningsredogörelse Vattentjänstplan 2024-2035

Vattentjänstplan, reviderad 2024-09-10

Bilaga 1 Ordlista daterad 2024-02-28

Bilaga 2 Metodik för utbyggnad av allmän VA-anläggning till befintliga fastigheter daterad 2024-02-28

Bilaga 2A Bakgrund och metodik GIS-stöd daterad 2024-02-28

Bilaga 3 Sammanställd bedömning av VA-planområden daterad 2024-09-25

Bilaga 4 Områdesbeskrivning VA-utbyggnadsområden daterad 2024-06-10

Bilaga 5 Strategisk miljöbedömning daterad 2024-02-28

Teknikförvaltningen

Patric Ramberg
Teknisk direktör

Skickas till
Regionstyrelsen